

„Vzdělávání sluchově postižených“

Praha, 6. – 7. 12. 2006

ERBE Gunter - Studiendirektor

HÖR-SPRACHZENTRUM HEIDELBERG/NECKARGEMÜND

Kaufmännische Berufsfachschule für Jugendliche mit Hör-Sprachbehinderungen

Schützenhausstraße 34, D-69151 Neckargemünd

DEUTSCHLAND

Tel.: 06223-8070, Fax: 06223-807133

E-mail: gunter.erbe@hoersprachzentrum-hdn.de

Pohled do historie vzniku obchodní akademie pro mládež se sluchovým postižením

Ještě do šedesátých let minulého století neexistovala ve starých spolkových zemích žádná potřeba zřízení institucí pro další vzdělávání sluchově postižených absolventů povinné školní docházky. Vzdělávacím standardem pro sluchově postižené bylo řemeslně orientované vzdělání, které se soustředilo především na zprostředkování manuálních schopností.

Poté, co na počátku šedesátých let skončilo období poválečné znovu výstavby začaly první změny na poli hospodářském, správním a technickém. Také v oblasti zaměstnání a politice vzdělávání se objevovaly stále více progresivní prvky, které ovlivnily také vzdělávání sluchově postižených občanů.

Když byla v roce 1967 na tehdejší „ Státní škole pro sluchově postižené“ v Heidelbergu realizována myšlenka nabídky dalšího vzdělávání pro sluchově postižené absolventy povinné školní docházky v podobě denní „ Obchodní Akademie“ nedala se skepse a nepochopení ze strany sluchově postižených pedagogů přeslechnout.

Prudké diskuze o smyslu takového druhu školy pro sluchově postižené byly součástí mnohých učitelských konferencí.

Vzhledem k přibývajícím novým specifikacím v pracovních odvětvích a z toho plynoucích stále větších odborných a komunikačních požadavků nebylo nadále pochyb o nutnosti dalšího všeobecného, na jazykově-komunikační schopnosti , orientovaného vzdělávání.

Z tohoto pedagogického hlediska , se nabídka základního obchodního vzdělání- komunikačně náročného, obsahujícího odbornou terminologii a kromě toho také nutnost znalosti cizího jazyka, jevila jako nezodpovědné přetěžování studentů, kteří každodenně zápasí se svým mateřským jazykem.

Sluchově postižení nebo zcela neslyšící zaměstnanci ve státní správě? Podobné představy neměly tehdy v německém vzdělávacím plánu pro neslyšící své místo a tím pádem nebyly také realizovatelné.

Správním úkonem tehdejšího školského úřadu v okrese Nordbaden ve spolkové zemi Bádensko – Württenbersko udělal těmto diskuzím de facto i de jure konec. Vyučování s 12 sluchově postiženými a neslyšícími studenty ze čtyř spolkových zemí mohlo začít koncem října 1967 na

základě už existujících školních osnov pro dvouleté obchodní akademie ve spolkové zemi Bádensko – Württenbersko.

Pedagogická koncepce

Cíl integrace sluchově postižené mládeže do společnosti, který se ve vzdělávacích plánech poválečné doby objevoval stále častěji, měl pozitivní následky pro , po vzdělání hladovějící sluchově postižené občany. Postupně se etablovali další nabídky vzdělávání přesahující povinnou školní docházku. Ty se nejprve orientovali na řemeslné a technické vzdělání v tzv. pro Německo typickém duálním systému (tzv. praktické vzdělání, za které byly zodpovědné závody a vzdělání teoretické, za které zodpovídal stát). Ty nakonec vedly k zakládání vzdělávacích institucí pro sluchově postižené, pod jejichž střechou probíhala klasická výuka s ohledem na specifika výuky sluchově postižených.

Společenský vývoj- dnes také pod vlivem globalizace- mezitím jednoznačně ukázal, že všeobecné vzdělání představuje základní prvek ve společném životě civilizovaných lidí. Není tedy překvapivé, že se otevřelo nové pole zajímavých pracovních perspektiv pro sluchově postiženou mládež, které ale vyžadovalo kvalitní všeobecné vzdělání. Obchodní akademie by chtěla vhodným a motivovaným studentům zprostředkovat rozšířené všeobecné znalosti, základní, ekonomicky orientované znalosti a také komunikativní dovednosti. Zároveň je zohledněn vývoj v oblasti elektronických dat a zpracování informací.

Široká jazyková nabídka, jak v oblasti všeobecných tak i odborných předmětů mladé lidi vyzývá a podporuje schopnost komunikace, což dále podporuje rozvoj osobnosti a působí proti často deficitně orientované mentalitě sluchově postižené mládeže a jejich rodin a přispívá k posílení motivace a výkonnosti , tedy faktorů, které jsou pro pracovní kompetenci nezanedbatelné.

Na počátku školního roku 2005/06 byl zaveden kompletně přepracovaný vzdělávací plán pro odborné školy, který obsahuje zajímavé a k výkonnosti nabádající prvky.

Vedle vyšší kvalifikace, jazykových, kulturních, matematických a přírodovědných všeobecných znalostí se do popředí posunuje také vývoj **odborné** a **praktické** dovednosti, která má vytvořit „most“ k pracovní, hospodářsky orientované realitě. Celý systém vzdělávání je v naší době dále určován tolik důležitou **schopností pracovat s projekty** , která učení všeobecně a také zobrazení naučeného staví na aktivní, dynamickou a také vyzývavou platformu.

V rámci nového pedagogického konceptu Obchodní akademie, je také nutné zmínit zřízení „**cvičné firmy**“ v rámci , které má být studentům umožněno získat obchodnické schopnosti prostřednictvím spojení teorie a praxe:

„**Learning by doing**“ je tedy propojením teoreticky získaných odborných znalostí v ekonomii, hospodářství a účetnictví i v elektronickém zpracování dat – praktické, realitě blízké jednání, jako zprostředkování těch tak často vyžadovaných kompetencí

- **odborné dovednosti**
- **metodické dovednosti**
- **sociální dovednosti**

V rámci modelu existující firmy jsou odborní pedagogové „majiteli obchodů“, pomocníky a poradci.

Tímto se realizuje moderní pedagogická metoda orientovaná na praxi také v rovině středního odborného vzdělávání. Zřízením „cvičné firmy“ se Obchodní akademie stala poprvé „dílňou“ ve

kteře sluchově postižená mládež může opustit těsné školní osnovy a troufnout si udělat první krok do světa obchodu. Ačkoliv stojíme teprve na počátku tohoto vývoje a máme tudíž jen málo zkušeností, jsme přesvědčeni, že z tohoto systému bude naše Obchodní akademie pro sluchově postižené velmi profitovat.

Je bez pochyby, že výuka na Obchodní akademii a veškeré činnosti v rámci „ cvičné firmy“ jsou vedeny, event. organizovány zkušenými a kompetentními odbornými pedagogy.

Studenti odborně orientovaných škol se musejí dostat do kontaktu s ekonomickou a správní realitou. Proto k výuce patří také opakující se exkurze do nejrůznějších firem a závodů.

Návštěva burzy cenných papírů, představuje pro žáky posledních ročníků v této souvislosti jakýsi vrchol, poté, co v rámci školních burzovních her získali první poznatky o praktickém obchodu s cennými papíry. V minulosti vedly takovéto projekty ke konkrétním úspěšným výsledkům ve formě vyznamenání a diplomů ze úspěšnou účast.

Jaké zvláštní předpoklady je nutné vzít v úvahu?

Obchodní akademie pro mládež se sluchovým či řečovým postižením přijímá vhodné, motivované studenty ze všech spolkových zemí a německy hovořících zemí se sluchovým postižením dále také neslyšící studenty či zájemce s řečovou vadou pokud...

- mohou předložit vysvědčení o ukončené povinné školní docházce (Haupschule) nebo podobný doklad o ukončení povinné školní docházky, přičemž se nejvíce hodnotí výsledky v těchto předmětech : němčina, angličtina a matematika
- mají na svém vysvědčení postupový záznam do 10. třídy Realschule nebo gymnázia
- mohou dokázat vzdělání na stejné úrovni

Vyžaduje se , aby se zainteresovaní studenti osobně představili , a aby se během 3- denní hospitace seznámili s Obchodní akademií. Během tohoto pobytu – hospitace má uchazeč možnost aktivně prožít vyučování v jednom z vstupních ročníků. Přitom mají také učitelé možnost pozorovat a ocenit chování, motivaci a komunikační schopnosti studenta. Dle naší zkušenosti jsou právě tyto informace velmi důležité pro přijetí a další prognózu. Zahraniční či přespolní studenti se během této hospitace mohou ubytovat ve školním internátu.

První školní rok bývá „ zkušební dobou“. Po uplynutí prvního pololetí stanoví třídní konference na základě výkonů, zda dotyčný žák zkušební dobu zvládl. V případě, že student neobstál, musí po pololetním vysvědčení Obchodní akademii opustit. Ve výjimečných případech, kdy existuje odůvodněná naděje na zlepšení výsledků studenta je možné, aby dotyčný akademii navštěvoval až do konce školního roku.

Délka a obsah studia obchodní akademie

Studium trvá 3 roky – na rozdíl od dvouletých odborných škol ve spolkové zemi Bádensko - Württenbersko. Prodloužení studia na naší akademii je podmíněno doplňkovými výdaji na speciálním didakticko-metodickým zpracováním látky a doplňkovými mimořádnými pedagogickými podpůrnými opatřeními během doby studia. Opakování druhého ročníku a maturitní zkoušky jsou dle školního řádu možné.

Rozvrh obsahuje momentálně 35 hodin týdně na školní rok. Vyučování je rozděleno do 90-ti minutových bloků, mezi kterými jsou vždy 20- ti minutové přestávky.

Týdenní rozvrh obchodní akademie:

Povinné předměty:

NĚMČINA	4 hodiny
DĚJEPIS/NAUKA O SPOLEČNOSTI	2 hodiny
ANGLIČTINA	6 hodin
SPOLEČENSKÉ VĚDY, EKONOMIE, ZPRACOVÁNÍ DAT	8 hodin
ZPRACOVÁNÍ TEXTU, ODBORNÁ PRAXE	2 hodiny
MATEMATIKA	4 hodiny
FYZIKA	2 hodiny
NÁBOŽENSTVÍ / ETIKA	1 hodina
TĚLOCVIK	2 hodiny

Volitelné předměty:

CVIČNÁ FIRMA (až od druhého ročníku)

ROZŠÍŘENÁ ODBORNÁ VÝUKA (AJ, NJ, Mat)

PODPURNÉ VYUČOVÁNÍ (pro žáky se slabšími výsledky v určitých předmětech)

35 hodin

Ukončení obchodní akademie

Tříleté studium je zakončeno odbornou maturitou, kvalifikací, jejíž úroveň odpovídá tzv. mittlerem Abschluss tzv. je na úrovni Realschule.

Písemná část maturitní zkoušky zahrnuje následující předměty...

NĚMČINU

ANGLIČTINU

SPOLEČENSKÉ VĚDY, EKONOMIE, ZPRACOVÁNÍ DAT

MATEMATIKU

ZPRACOVÁNÍ TEXTU A ODBORNOU PRAXI

K tomu musí student ještě alespoň z jednoho předmětu složit ústní zkoušku. Po složené zkoušce obdrží student vysvědčení o absolvování odborné školy(maturitní vysvědčení).

Náklady spojené s ubytováním v internátu

Studenti, kteří kvůli větší vzdálenosti nemohou každý den do školy dojíždět, mají možnost bydlet během školního roku v internátu patřícím ke škole, který je otevřen vždy po skončení

vyučování od nedělního večera do pátku. V případě nutnosti ubytování na internátu je nutné vyřídít potencionální finanční podporu v jednotlivých spolkových zemích před přijetím. Internát se nachází na pozemku školy a nabízí ubytování v pokojích po 2 až 4 studentech. Za pedagogický dozor zodpovídá odborný personál vychovatelů, který se podílí i na aktivitách ve volném čase a v případě potřeby nabízí také kvalifikovanou pomoc s domácími úkoly.

Škola vytváří s internátem pedagogickou jednotku a obě části spolu navzájem spolupracují.

Vedle ubytování v internátu zde také existuje možnost pronájmu soukromých pokojů v okolí školy. U této alternativy je ale nutné vzít pečlivě v úvahu věk a způsobilost jednotlivých studentů.

Další vyhlídky na vzdělání po úspěšném dokončení Obchodní akademie

Po získání vysvědčení o úspěšném ukončení Obchodní akademie se otvírají nejrůznější možnosti kvalitativního vzdělávání, ne jen v oblastech týkajících se obchodu a státní správy, ale také v jiných pracovních odvětvích (živnostenská a technická povolání, především v oblasti komunikační elektrotechniky/ pomocná povolání v oblasti medicíny/ sociální práce a další). Součástí konceptu obchodní akademie je také intenzivní a pečlivé strukturované poradenství týkající se výběru povolání, které úzce spolupracuje se „spolkovými pracovními agenturami“. V případě, že vysvědčení absolventů splňuje jisté předpoklady, je úspěšným uchazečem umožněno navštěvovat další školní zařízení, která mohou vést ke složení „Fachhochschulreife“ nebo k „Allgemeinen Hochschulreife – Abitur“ (složení závěrečné zkoušky na vysoké škole). Na závěr bych rád poukázal na skutečnost, že obchodní akademie pro mládež se sluchovým postižením při Sluchovém a jazykovém centru v Heidelbergu/Neckargemünd nyní přes jedenáct let udržuje úzké vztahy s pražským „Gymnáziem pro sluchově postižené“. Různé projekty a intenzivní program výměny studentů, které jsou mimo jiné podporovány nadací Roberta Bosche, nabízejí zúčastněným žákům a učitelům možnost se lépe poznat a uskutečňovat myšlenku evropské solidarity také v této specifické, postižených se týkající oblasti.

Během let jsme u nás v Neckargemündu měli čtyři sluchově postižené české studenty, z nichž se dvěma studentkám podařilo za dva roky složit maturitní zkoušku s úžasným úspěchem. Nerad bych promarnil příležitost poděkovat z celého srdce celému vedení školy „V Ječné“ stejně jako všem českým kolegyním a kolegům za jejich úspěšnou a především srdečnou spolupráci pro dobro naší mládeže a našeho vzájemného přátelství, které se v průběhu let stalo samozřejmostí.

Z mého životopisu:

1944 narozen v Bruchsalu. Studium hospodářských věd na univerzitě v Mannheimu, studium pedagogiky na Vysoké školy vychovatelské v Porýní. V Landau studium speciální pedagogiky se zaměřením na sluchově postižené a neslyšící a pedagogika řečově postižených na univerzitě a Pedagogické vysoké škole v Heidelbergu. Od roku 1970 v Sluchově – jazykovém centru Heidelberg– Neckarmünd, oddělení Obchodní akademie, od roku 1993 její vedoucí.